

# RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1877.            Andra Kammaren.            N:o 4.

Torsdagen den 25 Januari.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 18 i denna månad.

§ 2.

Förekommo till behandling de i gårdagens sammanträde bordlagda motioner; och hänvisades:

- Herr *S. Ljunggrens* motion, N:o 11, till Tillfälligt Utskott;
- Herr *S. Löwenhielms* motion, N:o 12, till Lag-Utskottet;
- Herr *I. Asklöfs* motioner, N:is 13 och 14, till Lag-Utskottet, N:o 15 till Tillfälligt Utskott och N:o 16 till Lag-Utskottet;
- Herr *Th. Strömbergs* motion, N:o 17, till Stats-Utskottet;
- Herr *H. L. Rydins* motion, N:o 18, till Lag-Utskottet;
- Herr *P. A. Hellgréns* motion, N:o 19, till Lag-Utskottet;
- Herr *A. P. Linds* motion, N:o 20, till Stats-Utskottet;
- Herr *S. A. Hedins* motioner, N:is 21 och 22, till Konstitutions-Utskottet;
- Herr *Axel Bergströms* motion, N:o 23, till Lag-Utskottet;
- Herr *J. P. Nilssons* motion, N:o 24, till Lag-Utskottet;
- Herr *A. Westerdals* motion, N:o 25, till Lag-Utskottet;
- Herr *N. J. Boströms* motion, N:o 26, till Tillfälligt Utskott; och
- Herr *J. E. Behmers* motion, N:o 27, till Stats-Utskottet.

§ 3.

Föredrogs och lades till handlingarne Stats-Utskottets memorial N:o 1 med den till innevarande Riksdag af Fullmäktige i Riksgäldskontoret afgifna berättelse.

§ 4.

Efter föredragning dernäst af Herr Clairfelts på Kammarens bord hvilande hemställan om tillsättande af ett Särskildt Utskott för be-

*Ang. tillsättande af ett Särskildt Utskott för den af Kongl. Maj:t föreslagna utskottslagens behandling.*

*Ang. tillsättande af ett Särskildt Utskott för den af Kongl. Maj:t föreslagna utsökningslagens behandling.*  
(Forts.)

handling af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till utsökningslag och i sammanhang dermed erforderliga författningar anförde

Grefve Sparre: Såsom ledamot af Lag-Utskottet borde jag vara förslagsställaren tacksam för det att han välvilligt velat befria Lag-Utskottet från detta ansvarsfulla ärende; och jag kan icke heller neka till att jag för min del önskar all möjlig framgång åt hans förslag. Jag anser mig likväl såsom ordförande i det Utskott, till hvars förberedande behandling frågan hör, böra nämna, att vi inom Utskottet i dag hafva samtalat om, huruvida anledning vore för handen till det antagande att Lag-Utskottet vid innevarande riksdag skulle blifva så öfverhopadt af göromål att det derigenom gjordes *nödvändigt* — för att begagna Grundlagens ord — att tillsätta ett Särskildt Utskott för den nu föreliggande frågans behandling. Inom Utskottet gjorde sig dervid gällande den åsigten, att vi åtminstone icke hittills funnit någon nödvändighet i detta afseende. Motionären har såsom skäl för sitt förslag hufvudsakligen uppgifvit, att det vore af vigt att äfven andra intressen än jordbruksintresset blefve representerade i det Utskott, som komme att behandla föreliggande fråga. Men då vi i Utskottet genomgingo dess sammansättning, funno vi att till ledamöter i Utskottet insatts, från Andra Kammaren en rådman, en häradshöfding, en landshöfding, en advokat, en prest och tre jordbrukare, samt från Första Kammaren en hofrättsledamot, två landshöfdingar, en häradshöfding, en professor, en ordförande bland Riksgäldsfullmäktige, en prest och en jordbrukare. Jag tror således icke att man kan säga, det jordbruksintresset är der alltför starkt representeradt. Jag anser det tillika vara ett icke oviktigt prejudikat, huru denna fråga kommer att behandlas, då det nu är första delen af ett stort lagarbete, som för Riksdagen framlagts. I allmänhet antager man, att Riksdagen väljer ledamöterna i ett Utskott just med afseende på deras kvalifikationer att behandla de der förekommande ärendena. Börjar man nu med att för behandlingen af första delen af lagverket tillsätta ett Särskildt Utskott, står detta således ju icke i öfverensstämmelse med det vanliga och allmänna förfaringssättet, som i dylika fall hittills iakttagits.

Jag har efter samråd med mina kamrater inom Lag-Utskottet ansett mig böra tillkännagifva detta för Kammaren, med förklarande tillika, att Utskottet är tacksamt, om Kammaren ville befria detsamma från göromål. Ty skulle ett Särskildt Utskott för behandling af förslaget till ny utsökningslag tillsättas, så förekommer det oss inom Lag-Utskottet som om vi skulle komma att under Riksdagen få temligen ledigt.

Som emellertid motionstiden ännu icke är slut och det ju kan hända, att en mängd motioner blifva väckta vid denna riksdag, vore det kanske bäst att uppskjuta med frågans afgörande, tills nämnda tid gått till ända för att då få se hvad Lag-Utskottet i öfrigt kan få att sysselsätta sig med.

Detta sätt att gå till väga anser jag dock vara mindre formenligt, för så vidt icke motionären skulle vilja nedlägga sin talan, tills man

fått se, om göromålen inom Lag-Utskottet verkligen blifva af den mängd och omfattning, att detsamma ej rimligtvis kan medhinna att jemväl behandla frågan om utsokningslagarna.

Jag har endast velat meddela dessa upplysningar, utan att i öfrigt på något sätt yttra mig för eller mot sjelfva saken; öfverlemnande åt Kammaren att i detta afseende besluta, efter som den finner bäst och lämpligast.

Herr Key: Som frågan om tillsättande af ett Särskildt Utskott för behandling af nu förevarande ärende först i afton förekommer till afgörande i Första Kammaren, så hemställer jag, om det icke vore skäl att densamma ännu en gång af Kammaren bordlades.

Herr Clairfelt: Jag anser mig böra rätta en missägning, hvar-till jag gjorde mig skyldig i mitt anförande i går och som gifvit den ärade ordföranden i Lag-Utskottet anledning till att i sin replik nyss påbörda mig, att jag skulle hafva påstått jordbruksintresset vara för starkt representeradt inom Lag-Utskottet. Ett sådant yttrande har jag icke fält; åtminstone har det icke varit min mening att säga något dylikt. Hvad jag sagt eller velat säga är, att detta förslag till utsokningslag kommer att så djupt ingripa i näringslivet i allmänhet, att äfven åt representanter af andra näringar än jordbruket bör beredas tillfälle att deltaga i den första behandlingen af detsamma, hvilket dock icke kan blifva fallet, sådant det nu varande Lag-Utskottet är sammansatt, då ju utan gensägelse ingen annan näring, i ordets egentliga mening, än jordbruksnäringen — med ett ord, industrien i sin helhet — derinom har någon målsman.

Hvad angår sjelfva frågan om tillsättandet eller ej af ett Särskildt Utskott för det förevarande ärendets behandling, så hemställer jag, i likhet med herr Key, om densammas bordläggning ännu en gång, för att man derigenom må komma i tillfälle att afvakta hvad beslut Första Kammaren i afton kommer att i saken fatta.

Öfverläggningen förklarades slutad, hvarefter den ifrågavarande hemställan åter bordlades.

### § 5.

Skedde föredragning af Herr Dicksons i gårdagssammanträdet gjorda och då på bordet lagda hemställan om tillsättande af ett Särskildt Utskott för handläggande af det i Kongl. Maj:ts proposition, angående statsverkets tillstånd och behof, framställda öfvergångsförslag till ordnande af landets försvar, jemte de i sammanhang dermed framlagda förslag till lag om allmänna värnpligten och lag angående den tid, värnpliktig skall för sin utbildning tienstgöra under fredstid, samt det, för hjälp i roterings- och rustningsbördan äskade anslag af 400,000 kronor, allt i enlighet med det i bilagan N:o 3 b intagna statsrådsprotokoll.

*Ang. tillsättande af ett Särskildt Utskott för den af Kongl. Maj:ts föreslagna utsokningslagens behandling.*  
(Forts.)

*Ang. tillsättande af Särsk. Utskott för behandling af åtskilliga utaf Kongl. Maj:ts framlagda förslag rörande försvarsväsendet.*  
(Forts.)

Ang. tillsät-  
tande af ett  
Särskildt Ut-  
skott för be-  
handling af  
åtskilliga utaf  
Kongl. Maj:t  
framlagda  
förslagrörande  
försvars-  
väsendet.  
(Forts.)

Ordet begärdes af

Herr Ola Andersson i Nordanå, som yttrade: Jag vill endast yrka att jemväl denna fråga måtte för andra gången af Kammaren bordläggas.

Herr Carl Ericson: Det är med en viss tvekan jag nu går att famställa ett yrkande, som står i strid med ej mindre hvad Första Kammaren redan i saken beslutat än äfven den åsigt, som, enligt hvad jag samtalsvis förnummit, omfattas utaf en stor del af denna Kammarers ledamöter.

Obestriddigen äro många, för att icke säga de flesta, af de olikartade frågor, som förekomma under 4:de hufvudtiteln, i mer eller mindre mån beroende på Riksdagens godkännande eller förkastande af Kongl. Maj:ts nu framlagda förslag till lagar om införande af allmän värnpligt och om de värnpligtiges öfning. För min del anser jag det derföre vara ett viktigt önskningsmål att frågan om dessa tvenne lagar blir ju förr dess hellre afgjord, på det Stats-Utskottet må få tillfälle att så snart som möjligt behandla de under nyssnämnda hufvudtitel upptagna anslagsfrågor, som äro af ofvanberörda lagförslag beroende, samt Kamrarne tid att derom grundligt öfverlägga. Men jag tror icke att detta önskningsmål bäst vinnes genom tillsättande af Särskildt Utskott för dessa lagförslags förberedande behandling. Erfarenheten från föregående Riksdagars Försvars-Utskott visar för öfrigt, att de icke varit egnade att bringa den viktiga frågan om ordnandet af vårt försvarsväsende till en lycklig lösning. Härmed har jag dock icke velat uttala något klander mot ledamöterna i dessa Utskott — de hafva helt visst arbetat efter bästa förmåga. Men detta är icke alltid nog. Min åsigt är derför, att dessa begge lagförslag böra hänvisas till Lag-Utskottet, som, naturligtvis medvetet om vigten af att de blifva så fort som möjligt behandlade, utan tvifvel skall påskynda att afgifva sitt yttrande öfver dem.

Man har från visst håll sökt göra denna fråga till en, om jag får så uttrycka mig, etikettsfråga, i det man velat hålla före, att höfligheten fordrar tillsättande af ett Särskildt Utskott för behandlingen af en så viktig fråga som denna. För min del anser jag dock höfligheten i detta afseende bäst tillgodoses genom att så behandla frågan, att den föres till den lyckligaste lösning.

Mig synes det äfven, som om den nu föreliggande Kongl. propositionen rörande försvarsväsendets ordnande tillerkänts en större betydelse än den i sjelfva verket eger. Ty, hvad innehåller väl i detta hänseende den Kongl. propositionen om statsverkets tillstånd och behof? Jo, förslag till en ny värnpligtslag och till lag om de värnpligtiges öfning i fredstid, samt slutligen begäran om anslag till en del utgifter under 4:de hufvudtiteln, som äro oundvikliga och naturliga följder af nyssberörda begge lagars antagande.

Hvad värnpligtslagen angår, så skiljer den sig visserligen i några hufvudpunkter från gällande bestämmelser i nu varande beväringsslag. Så t. ex., under det beväringssaldern för närvarande är inskränkt till fem år, föreslås nu att värnpligten skall ega rum från och med

det 18:de till och med det 40:de året. Detta är obestriddigen en genomgripande reform. Men så väl i Kongl. Maj:ts propositioner vid föregående riksdagar som i enskilda motioner och vederbörande Utskotts utlåtanden rörande ny värnpligtslag har ungefärligen denna tidpunkt mellan 18:de och 40:de lefnadsåret för värnpligten varit föreslagen; och såvidt jag vet, har denna utsträckning egentligen icke inom Riksdagen rönt något nämnvärdt motstånd. Det är således icke att antaga, att lagförslaget i detta hänseende nu skall röna något motstånd inom Riksdagen. Vidare föreslås de värnpligtiges indelning i linie, landtvärn och landtstorm. Men det är naturligt, att man måste indela de värnpligtige i vissa kategorier; och så har äfven skett förut. Derjemte har föreslagits en utskriftsnämnd och en dito revision i stället för de hittills varande beväringmönstringarne. Frågan om denna delen af förslaget finner jag icke heller svårlost; ty jag kan icke se annat, än att densamma innebär ökade garantier för att de värnpligtige skola blifva rättvist och lämpligt behandlade.

Hvad härefter vidkommer öfningstiden för de värnpligtige, så, om man betraktar denna frågas föregående behandling vid Riksdagen, tror jag att man skall finna ganska få uttalanden, som afse en kortare öfningstid för de värnpligtige än de af Kongl. Maj:t nu föreslagna 62 dagarna. Ej heller härutinnan torde således förslaget komma att röna motstånd från Riksdagen, eller särskildt denna Kammare.

Slutligen har af Kongl. Maj:t föreslagits byggande och anskaffande af baracker och attiralj för de värnpligtige under öfningstiden, beväringspersedlar, inrättande af volontärskolor äfvensom ökad befäl vid de olika regementerna m. m. Allt detta är visserligen behof af stor betydelse, men som måste blifva en följd, i fall Riksdagen antager Kongl. Maj:ts proposition om de nya lagarna för värnpligten och de värnpligtiges öfning.

Det torde icke vara alldeles omöjligt att den större betydelse, som tillerkänts denna fråga, kan härleda sig från en mer eller mindre allmän farhåga att man genom bifall till Kongl. Maj:ts nu framlagda förslag härutinnan skulle, så att säga, taga 1875 års arméorganisationsförslag på hand. Jag har, som jag tror, med uppmärksamhet genomläst så väl den Kongl. propositionen som Krigsministerns anförande i ämnet till statsrådsprotokollet, men dervid icke kunnat komma till den slutsats, att Riksdagen genom bifall till det nu föreliggande Kongl. förslaget på samma gång skulle ha tagit 1875 års förslag på hand. Oförtydligt förklarar Krigsministern till nämnda protokoll sin åsigt vara den, att, när vårt försvar slutligen fullständigt ordnas, detta ordnande bör grundas uteslutande på allmän värnpligt; men han tillråder på samma gång Kongl. Maj:t att nu gifva sitt förslag "en begränsning, inom hvars område skulle kunna förena sig i försvarsfrågan för öfrigt skiljaktiga meningar." Flade hans mening varit, att det steg, som han nu föreslår att taga, ovilkorligen skulle innebära antagandet af 1875 års förslag, så kunde han rimligtvis icke haft ett sådant uttalande.

Hvad försvarsfrågan angår, så tvekar jag icke att ur militäriske synpunkt medgifva, att en arméorganisation kan byggas äfven på andra grunder än de år 1875 framställda. Men såsom personlig åsigt anser jag ur social och politisk synpunkt i alla afseenden lämpligast,

*Ang. tillsät-  
tande af ett  
Särskildt Ut-  
skott för be-  
handling af  
ötskilliga utaf  
Kongl. Maj:t  
framlagda  
förslagrörande  
försvars-  
väsendet.*

(Forts.)

Ang. tillsät-  
tande af ett  
Särskildt Ut-  
skott för be-  
handling af  
ötskilliga utaf  
Kongl. Maj:t  
framlagda  
förslagsrörande  
försvars-  
väsendet.

(Forts.)

att det framtida ordnandet af vårt försvar grundas på allmän värnpligt. Genom detta mitt uttalande har jag likväl icke i allo underskrifvit det Kongl. förslaget af år 1875.

Jag har möjligen redan gått något på sidan af saken, men nödgas likväl, under anhållan om Eder ursäkt, mine Herrar, att yttra ännu några ord som ligga mig om hjertat: Jag ber då först att protestera mot ett uttalande, som under de senare åren ofta förekommit ej mindre inom denna än äfven inom Första Kammaren, och med hvilket uttalande man sökt nedsätta den indelta soldatens värde. Enligt mina militära begrepp eger nemligen den indelta soldaten just en soldats egenskaper: pålitlighet och uthållighet. Deremot erkänner jag, att han icke är lämplig till ledare eller till befäl för en massa öofvade värnpligtige. Likaledes protesterar jag mot ett annat yttrande, som jag ofta hört fallas, nemligen att vi i närvarande ögonblick stå fullkomligt försvarslösa. Detta yttrande är obefogadt; så är lyckligtvis ingalunda förhållandet. Det är visserligen sant, att det i händelse af behof skulle möta svårigheter att mobilisera vår armé i så stor skala som det under nu varande förhållanden är nödigt, d. v. s. till ett antal af 60,000 à 80,000 man; men kanske kunna vi också å andra sidan vid utbrytande krig påräkna en något längre mobiliseringstid än andra länder.

Millioner hafva under de senaste riksdagarne blifvit beviljade å fjerde hufvudtiteln; och med den erfarenhet, som jag har, och det förtroende, jag hyser till regeringen, är jag förvissad om att dessa millioner blifvit använda med omtanke och i de flesta fall med urskilning.

Medan jag har ordet ber jag att få göra en liten invändning mot Herr Ehrenborgs yttrande i går, då frågan om värnpligten sist var på tal. Han uttalade nemligen såsom sin lifliga önskan att ordet "värnpligtig," som nu börjat begagnas och särskildt ofta begagnas af Kongl. Maj:t, måtte utstrykas ur våra officiella handlingar och det gamla namnet "beväring" återtagas. Jag vet icke, hvad han dermed afsåg. Ty om också ordet "beväring" icke är något absolut dåligt uttryck, utan hvar och en vet hvad som dermed menas, så uttalas dock med detta ord ganska illa hvad derunder egentligen bör förstås. Ordet "värnpligtig" uttrycker deremot oförtydligt hvad med detta ord menas: en man, som är pligtig att värna sitt fosterland. Jag skulle derföre vilja, i motsats till hvad Herr Ehrenborg yttrat, uttala den lifliga önskan, att ordet "beväring" icke vidare måtte begagnas i våra officiella handlingar, utan i stället alltid ordet: "värnpligtig."

På de skäl jag tagit mig friheten förut i korthet anföra, får jag således yrka afslag å Herr Dicksons förslag.

Herr Dickson. Jag har för min del ingenting emot Herr Ola Anderssons förslag att min i fråga varande hemställan bordlägges tills i morgon, så vida icke möjligen några formellahin der skulle förefinnas deremot. I sådant fall skall jag gerna vilja återtaga mitt förslag och afhemna det på nytt i morgon, emedan det otvivelaktigt vore af vigt att, innan vi fatta beslut, inhemta Första Kammarens yttrande i frå-

gan och afvakta dess inbjudning, i händelse ett Särskildt Utskotts tillsättande der beslutes.

Den egentliga anledningen, hvarföre jag begärde ordet var den näst föregående talarens uppträdande. Jag tyckte mig nemligen af hans yttrande finna att han satte sig emot tillsättande af ett Särskildt Utskott och ansåg fördelaktigare om värnpligtslagen hänvisades till Lag-Utskottet och de med densamma sammanhängande anslagsfrågorna till Stats-Utskottet. Med anledning deraf vill jag upplysa, att hvad som föranledt min hemställan har varit öfvertygelsen derom, att ärendet skulle blifva lättare och ändamålsenligare behandladt, om såväl värnpligtslagen som de i sammanhang dermed stående anslagsfrågorna öfverlemnades till ett och samma Utskott. Jag tror att det skulle vara nyttigare, om de både i Utskottet förbereddes och i Kamrarne behandlades samtidigt. Ty om värnpligtslagen går till Lag-Utskottet och anslagsfrågorna till Stats-Utskottet, så skall Stats-Utskottet när det kommer till fjärde hufvudtiteln, omöjligen kunna framlägga något förslag i de delar af anslagsfrågorna, som bero deraf huruvida värnpligtslagen antages eller icke. Följden skall sålunda blifva den att Stats-Utskottet, då det framställer förslag rörande de vanliga utgifterna, skall finna sig nödsakadt att beträffande just dessa anslagsfrågor, som stå i samband med värnpligtslagen, hemställa om tillåtelse att framdeles inkomma med förslag. Ty Stats-Utskottet kan icke, såsom jag nämnt, i dessa frågor framställa något förslag förrän beslut blifvit af Kamrarne fattadt angående värnpligtslagen. Men om begge frågorna såväl samtidigt förberedas inom Utskottet som till behandling förekomma i Kamrarne så tror jag att derigenom skall i hög grad påskyndas afgörandet af denna viktiga angelägenhet.

Jag har icke något vidare att tillägga, utan vill endast upprepa, att jag icke har något emot att min hemställan ånyo bordläggges, om Herr Talmannen anser att formella hinder därför ej möta, men att jag i annat fall vill för det närvarande återtaga min hemställan.

Herr Carl Ericson. Då jag nyss hade ordet, uttalade jag den önskan, att helst icke något Särskildt Utskott måtte tillsättas. Men om ett sådant Utskott nödvändigt skall tillsättas, önskar jag att dit icke måtte öfverlemnas annat än förslagen till värnpligtslagen och lagen om öfningstiden. Herr Dickson vill dessutom hafva ett förslag till öfvergångslag till Utskottet öfverlemnadt. Men jag för min del vet sannerligen icke att något sådant förslag nu föreligger. Jag kan icke finna att Kongl. Maj:t framställt någon proposition till Riksdagen om någon dylik lag och icke heller vet jag att någon motion om en sådan lag blifvit väckt. Visserligen vet jag, att ett förslag till öfvergångslag blifvit uppgjort af Chefen för Generalstaben, Friherre Raab; men enligt min uppfattning är detta förslag till Riksdagen utlemnadt allenast till påseende. Detta är emellertid en fråga som blott tillhör formen och jag kan därför lemna det å sido.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, tillkännagaf Herr Talmannen, att derunder yrkats dels att herr Dicksons hemställan

*Ang. tillsättande af ett Särskildt Utskott för behandling af åtskilliga utaf Kongl. Maj:t framlagda förslagrörande försvarsväsendet.*

(Forts.)

Ang. tillsät-  
tande af ett  
Särskildt Ut-  
skott för be-  
handling af  
åtskilliga utaf  
Kongl. Maj:t  
framlagda  
förslagrörande  
försvars-  
väsendet.  
(Forts.)

skulle åter läggas på bordet och dels att densamma skulle afslås; och förklarade Herr Talmannen, att då nu föredragna ärende icke vore att hänföra till sådana frågor, som borde behandlas i öfverensstämmelse med 58 § Riksdagsordningen, Herr Talmannen med stöd af hvad 59 och 60 § Riksdagsordningen stadgade i fråga om sådana ärenden, som skola slutligen afgöras, funne sig oförhindrad att framställa proposition på yrkandet att Herr Dicksons hemställan skulle åter göras hvi-lande; hvarefter och sedan Herr Talmannen jemväl framställt proposition på yrkandet om afslag å samma hemställan, förstnämnda propo- sitionen af Kammaren besvarades med öfvervägande ja.

## § 6.

Följande nya motioner afgåfvos, nemligen af

Herr *E. Clairfelt*: N:o 28, om ändring af 1 § i Kongl. Kungörelsen den 12 Juli 1861, angående skatt för hundar; och

N:o 29, om ändring i eller tillägg till 2 kap. 13 § Strafflagen;

Herr *A. J. Enander*: N:o 30, om tillägg till 7 kap. 3 § Giftermålsbalken;

Herr *C. V. Linder*: N:o 31, om anslag till uppförande vid Lunds universitet af nödig lokal för den tysiska institutionen; samt

Herr *Axel Bergström*: N:o 32, om ökad pension åt f. d. Kamereraren Carl Sandberg.

Dessa motioner bordlades.

## § 7.

Till bordläggning anmäldes:

Banko-Utskottets Memorial N:o 1, med öfverlemnande af Fullmäktiges i Riksbanken till Utskottet afgifna berättelse; och

Riksdagens Kansli-deputerades memorial N:o 1, angående antagande af tjänstemän i Riksdagens Kansli.

## § 8.

Justerades protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammarens ledamöter åtskildes kl.  $\frac{3}{4}$  3 e. m.

In fidem  
*Gustaf Westdahl.*



**Fredagen den 26 Januari.**

Kl. 2 e. m.

## § 1.

Justerades protokollet för den 19 i denna månad.

## § 2.

Föredrogos, hvar efter annan, de på Kammarens bord hvilande motioner; och hänvisades:

Herr *E. Clairfelts* motioner, N:o 28 till Bevillnings-Utskottet och N:o 29 till Lag-Utskottet;

Herr *A. J. Enanders* motion, N:o 30, till Lag-Utskottet;

Herr *C. W. Linders* motion, N:o 31, till Stats-Utskottet; och

Herr *Axel Bergströms* motion, N:o 32, till Stats-Utskottet.

## § 3.

Skedde ånyo föredragning af Herr *E. Clairfelts* hemställan om tillsättande af ett Särskildt Utskott för behandling af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till utsökningslag och i sammanhang dermed erforderliga författningar; hvarefter Herr Talmannen lät uppläsa ett från Första Kammaren ankommet protokollsutdrag, så lydande:

Utdrag af protokollet, hållet hos Riksdagens  
Första Kammare den 25 Januari 1877.

S. D. Uppå derom af Herr Ekman, Carl, gjord framställning, beslöt Kammaren för sin del, att ett Särskildt Utskott, bestående af fjorton ledamöter, sju från hvardera Kammaren, skulle tillsättas för behandling af Kongl. Maj:ts nådiga proposition med förslag till utsökningslag och i sammanhang dermed erforderliga författningar; och skulle, jemlikt 1:sta momentet i 37 § Riksdagsordningen, Andra Kammaren inbjudas att detta beslut biträda.

Som ofvan

Ur protokollet  
*O. Brakel.*

Ordet begärdes af

Herr Ehrenborg, som anförde: Oaktadt det beslut Första Kam-  
maren i frågan fattat, tager jag mig friheten att hemställa om afslag

å förevarande förslag och detta af det skäl, att jag befarar, att svårligen något Särskildt Utskott skall åt denna fråga kunna gifva en bättre behandling, än densamma kan få af vårt nuvarande Lag-Utskott, och i detta fall tror jag mig kunna gifva ett opartiskt omdöme i frågan, emedan jag icke vid denna riksdag är ledamot af nämnda Utskott, men deremot har erfarenhet om detsamma från föregående riksdagar.

Om jag derföre, såsom jag tror, med större opartiskhet än Lag-Utskottets ärade ordförande, som i går härom yttrade sig, skulle uttala mitt omdöme om nämnda Utskotts sammansättning, så, hvad först lagfarenheten angår, består Utskottet af flere lagfarne än icke lagfarne män; de förres antal förhåller sig nemligen till de senares såsom nio till sju. Af dessa nio lagfarne män äro fyra tjenstgörande domare, nemligen en öfverdomare och hofrättsråd, en ordinarie landtdomare och två stadsdomare och derjemte magistratspersoner, hvilket vid förevarande frågas behandling är af ganska stor betydelse. Detta hvad de fyra domrarne angår. Af de öfrige lagfarne ledamöterna äro tre landshöfdingar och sålunda sjelfve öfverexekutorer samt hafva förut varit domare. De två öfrige juristerne inom Utskottet äro visserligen blott privata jurister, men af dem har den ene, som har sin plats här strax bredvid mig, egnat hela sitt lif åt rättsvetenskapen, dels såsom ett studium och dels såsom praktiserande jurist i en stor handelsstad, och jag tager derföre för gifvet, att han jemväl kan anses representera en af våra viktigaste näringar, nemligen handeln.

Om jag sedan öfvergår till den icke lagfarna minoriteten i Utskottet, så finner jag der först en filosofie professor, som representerar logiken inom Utskottet och nog tillser, att ingenting från Utskottet utgår, som lider brist på följdriktighet. Kommer så dernäst en stor egendomsegare, gammal riksdagsman, före detta statsråd och nuvarande ordförande för fullmäktige i Riksgäldskontoret, hvilken representerar en annan viktig näring, nemligen bergsbruket, såsom egare till ganska betydliga jernverk. Dernäst komma representanterne för jordbruksnäringsen, som äro *tre*, säger *tre*, alla från denna Kammare. De två öfrige icke lagfarne ledamöterna i Utskottet äro tveune kyrkans män, insatte, såsom jag förmodar, med afseende på behandlingen af frågor rörande kyrkolagstiftningen, men båda dessa män hafva en vidsträckt kommunal erfarenhet, den ene från landet, den andre från stad, och hvad beträffar den ene af dessa män, så har han äfven en icke ringa erfarenhet i fråga om en annan af våra näringar, nemligen fiskerinäringen. Jag tror mig sålunda hafva visat, att inom Utskottet finnas, förutom de lagfarne ledamöterna, representanter för jordbruket, fiskerinäringen, bergshandteringen och handeln, hvilka näringar äro mer eller mindre talrikt representerade. Skulle nu emellertid så vara, att någon af dessa ledamöter kände sig vara för utsökningsväsendet främmande, så står det honom fritt att draga sig tillbaka och öfverlemna platsen åt en suppleant, då så lyckligt är, att vi bland suppleanterne hafva två lagfarne män för hvardera Kammaren, och dertill en suppleant ur Första Kammaren, hvilken representerar större handels- och fabriksnäring. Jag finner således icke någon möjlighet att i ett Utskott af

fjorton personer invälja män, hos hvilka intresse för saken och verklig sakkunskap kunna blifva mera rikt representerade än de för närvarande äro hos Lag-Utskottets ledamöter. När jag var ledamot af detta Utskott, arbetade man hvarje dag, mången gång öfver förmågan med stora lagförslag, komna från Kongl. Maj:t, förutom den vanliga mängd af motioner i olika ämnen. Nu kommer detta ej i fråga, så att tillsättandet af ett särskildt Utskott för behandling af förslaget om ny utsökningslag, i sjelfva verket knappast kan anses vara annat än ett sätt att bereda Lag-Utskottet tillfälle till att hafva goda dagar, hvilket jag anser vara fullkomligt öfverflödigt, om icke rent af skadligt. På dessa skäl afstyrker jag bifall till det nu förevarande förslaget.

Herr Clairfelt: Jag får lugna den siste ärade talaren med, att jag aldrig utgått från den åsigten, att Lag-Utskottet, sådant det nu är sammansatt, icke skulle ega förmåga att behandla ifrågavarande lagförslag, utan jag har utgått från den åsigten, att det skulle vara nyttigare, om flera representanter för näringarne komme in uti det Utskott, som tillsättes för att behandla en för näringslivet så viktigt lag som denna.

För min del har jag ock tänkt -- och jag vet att många af Kammarens ledamöter dela denna min tanke -- att Lag-Utskottet är så öfverhopadt med arbete, att, om detta Utskott skulle få till sin behandling hänvisadt ett så stort och viktigt lagförslag som utsökningslagen jemte de många motioner, som af enskilda riksdagsmän väckas och af hvilka flertalet inom denna Kammare går till Lag-Utskottet, så skulle de enskilda förslagen möjligen tillbakasettas och icke erhålla den behandling, som hvarje motionär hoppas och har rätt att fordra. Jag tror, att behandlingen af denna lag tager så mycken tid i anspråk, att största delen af riksdagen dertill kommer att åtgå.

Det är på dessa skäl och alldeles icke emedan jag hyser någon misstro till Lag-Utskottets förmåga, hvilken jag deremot på det högsta respekterar, som jag, då Första Kammaren nu bifallit tillsättandet af ett Särskildt Utskott, anser mig icke kunna frånträda min mening om fördelen häraf, utan nödgas besvara herrarne med omröstning, om så skulle behövas.

Herr A. P. Danielsson: Jag vill också erkänna, att min åsigt om Lag-Utskottet är, att derstädes finnas personer, som äro fullt vuxna att behandla denna fråga, men min erfarenhet från föregående riksdagar har redan förut visat, att Lag-Utskottet alltid varit så öfverhopadt af göromål, att dess hufvudsakliga betänkanden nästan aldrig inkommit förr än mot slutet af riksdagen. Det är med känedom af detta förhållande, som jag tror det vore skäl för oss att äfven bifalla det förslag, som redan blifvit af Första Kammaren antaget, nemligen att ett Särskildt Utskott för behandling af utsökningslagen måtte tillsättas. På samma gång jag är öfvertygad, att inom Lag-Utskottet finnes god tillgång på förmågor, som kunna egna det föreliggande förslaget en grundlig och omsorgsfull behandling, tror jag dock också, att för öfrigt inom Kammaren icke saknas lika goda för-

mågor, som, om de insattes i ett Särskildt Utskott, skulle kunna lika grundligt och lika bra behandla frågan. Om vi tillsätta ett sådant Särskildt Utskott kommer också frågan att behandlas fristående för sig, och vi andra inom Kammaren, som stå utanför Utskottet, skulle då kunna hysa förhoppning om att vida tidigare få emotse Utskottets utlåtande i ämnet och derigenom blifva i tillfälle att bättre än eljest blefve händelsen få sätta oss in i frågan. Det är af dessa skäl som jag anser mig böra hemställa, att Kammaren ville instämma i Första Kammarens beslut.

Herr Ehrenborg: Jag ber blott att få fästa uppmärksamheten på ännu en sak, nemligen på de, enligt min uppfattning, öfverflödiga kostnader, som komme att uppstå genom tillsättandet af ett Särskildt Utskott, då Lag-Utskottets sekreterare och kansli under sådant förhållande torde få högst litet att göra.

Öfverläggningen var slutad. Sedan Herr Talmannen framställit propositioner i enlighet med de yrkanden, som derunder förekommit, beslöt Kammaren biträda det af Första Kammaren i ämnet fattade, med Herr Clairfelts föreliggande förslag öfverensstämmande, beslut; kommande således ett Särskildt Utskott, bestående af sju ledamöter från hvardera Kammaren, att för behandling af ofvanberörda Kongl. proposition tillsättas.

#### § 4.

Företogs till afgörande Herr *Ch. Dicksons* hemställan om tillsättande af ett Särskildt Utskott för handläggande af det i Kongl. Maj:ts proposition, angående statsverkets tillstånd och behof, framställda öfvergångsförslag till ordnande af landets försvar, jemte de i sammanhang dermed framlagda förslag till lag om allmänna värnpligten och lag angående den tid, värnpliktig skall för sin utbildning tjenstgöra under fredstid, samt det, för hjälp i roterings- och rustningsbördan, äskade anslag af 400,000 kronor, allt i enlighet med det i bilagan N:o 3 b intagna statsrådsprotokoll.

I sammanhang härmed upplästes ett från Första Kammaren ankommet, så lydande protokollsutdrag:

Utdrag af protokollet, hållet hos Riksdagens Första Kammare den 24 Januari 1877.

S. D. Uppå derom af Herr Ekman, Carl, gjord framställning, beslöt Kammaren för sin del, att ett Särskildt Utskott, bestående af fjorton ledamöter, sju från hvardera Kammaren, skulle tillsättas för behandling af:

1:o) Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om allmänna värnpligten och till lag angående den tid, värnpliktig skall för sin utbildning tjenstgöra under fredstid;

2:o) de delar af Kongl. Maj:ts proposition N:o 1 angående statsverkets tillstånd och behof, som afse uppförande å Fjerde Hufvudtiteln af anslag, angående hvilkas äskande Kongl. Maj:t, i sammanhang med frågan om värnpligtslagen den 30 December 1876, fattat beslut, enligt det vid sistnämnda proposition fogade statsrådsprotokoll (bilagan N:o 3 b);

3:o) Kongl. Maj:ts proposition angående eftergift af rust- och rotehållares åliggande att tillhandahålla båtsman vissa beklädnads-persedlar; samt

4:o) frågan om det af Kongl. Maj:t i propositionen N:o 1 å Femte Hufvudtiteln (punkten N:o 12) äskade anslag till värnpligtiges öfningar;

Och skulle, jemlikt 1:sta momentet i 37 § Riksdagsordningen, Andra Kammaren inbjudas att i detta beslut med Första Kammaren sig förena.

Som ofvan

Ur protokollet  
*O. Brakel.*

Herr Dickson anförde: Då det nu upplästa inbjudningsförslaget från Första Kammaren i hufvudsaklig del och med blott en enda obetydlig skilnad öfverensstämmer med det förslag, som jag framställt så tror jag, att det för påskyndandet och fortkomsten af ärendets behandling vore fördelaktigt att antaga denna inbjudning, hvarföre jag anhåller att få afstå från det af mig väckta förslag och hemställer, att Kammaren måtte instämma uti första Kammarens inbjudning.

Vidare yttrades ej. På derom af Herr Talmannen gifven proposition, beslöt Kammaren att, med antagande af Första Kammarens inbjudning, förena sig uti det beslut, som genom här ofvan intagna protokollsutdrag blifvit Kammaren meddeladt; och komme alltså ett Särskildt Utskott, bestående af fjorton ledamöter, sju från hvardera Kam-maren, att tillsättas för behandling af de Kongl. Maj:ts förslag, hvilka i samma protokollsutdrag finnas omförmälda.

#### § 5.

Herr Talmannen hemställde, att Kammaren ville besluta att välja sju suppleanter i hvardera af de två Särskilda Utskott, om hvilkas tillsättning beslut denna dag blifvit fattadt; hvilken hemställan af Kam-maren bifölls.

#### § 6.

Föredrogs och lades till handlingarne Banko-Utskottets memorial N:o 1, med öfverlemnande af Fullmäktiges i Riksbanken till Utskottet afgifna berättelse.

## § 7.

Föredrogs och bifölls Riksdagens kanslideputerades memorial N:o 1, angående antagande af tjänstemän i Riksdagens kansli.

## § 8.

Följande nya motioner anmäldes, nemligen af:

Herr *Ivar Månsson*: N:o 33, om ändring af 26 kap. 4 § Byggningsabalken;

Herr *G. Lindmark*: N:o 34, om rätt för de officerare af Kongl. Flottan, som qvarstå vid sina 1876 innehafvande aflöningsförmåner, att uppbära dyrtidstillägg enligt samma års stat m. m.;

Herr *J. Sandstedt*: N:o 35, angående underdånig skrifvelse med anhållan om utarbetande och framläggande af förslag till nya lagar rörande tillverkning och försäljning af bränvin;

Herr *Lars Ersson*: N:o 36, om ändring i Kongl. Reglementet för folkskolelärares enke- och pupillkassa;

Herr *Jonas Jonasson* i Gullaboås: N:o 37, om anslag till nykterhetens befrämjande;

Herr *A. Bäckström*: N:o 38, om anslag för Pite elfs försättande i flottbart skick;

Herr *Per Nilsson* i Wittjerf: N:o 39, om förbrukningsskatt å cigarrer och cigaretter;

Herr *L. J. Fahlander*: N:o 40, om ändring i lagens stadgande rörande tid, då i de tre nordligaste länen damlucka skall hållas öppen;

Herr *F. Malmberg*: N:o 41, om anslag för undersökning rörande anläggning af en bredspårig statsbana genom Norrland;

Herr *C. F. Toll*: N:o 42, angående underdånig skrifvelse rörande ersättning åt regementsskrifvare, i händelse Kongl. skrifvelsen den 21 Maj 1875 ovillkorligen kommer att tillämpas;

Herr *P. Engman*:

N:o 43, om ändring af 16 § i Bevillningsförordningen; och

N:o 44, om ändring af 75 § i Bevillningsförordningen;

Herr *P. G. Sandberg*: N:o 45, om uppskof med erläggande af ränta och amortering å det Viskaåns sjösänkingsbolag den 25 April 1872 beviljade lån;

Herr *Johan Jönsson*:

N:o 46, om ändring af 4 § i folkskolestadgan den 18 Juni 1842; och

N:o 47, om underdånig skrifvelse med anhållan om utredning för afskaffande af kyrkotioden i Skåne, Halland och Blekinge;

Herr *A. Rutensköld*: N:o 48, om ändring af Kongl. Kungörelsen den 2 September 1873 angående lönetillskott af allmänna medel åt lärare vid folkskolor och småskolor;

Herr *Anders August Andersson*: N:o 49, om ändring af 9 § 3 mom. i Bevillningsförordningen;

Herr *A. Gumelius*: N:o 50, om nedsättning i korsbandsportot till utlandet;

Herr *A. W. Uhr*: N:o 51, om tillägg till § 9 mom. 1 i Bevillningsförordningen;

Herr *A. P. Danielsson*:

N:o 52, om ändring af Kongl. Förordningen den 9 Juni 1871 rörande hemortsrätt; och

N:o 53, angående föreskrifter i fråga om försäljning af kronan tillhöriga hemman och lägenheter, för hvilka årliga arrendeafgiften icke öfverstiger 500 kronor;

Herr *A. W. Uhr*: N:o 54, om underdånig skrifvelse rörande förändring af stadgandena i fråga om förvaring, transport och försäljning af fotogen;

Herr *S. A. Hedin*: N:o 55, om anslag till kompletteringsarbeten å bibliotekshuset i Humlegården;

Herr *A. P. Lind*: N:o 56, om underdånig skrifvelse rörande ändring i Kongl. Förordningen den 15 Februari 1855, angående behandling af frågor om ersättning för understöd, som af fattigvårds-samhällen i ett af de förenade rikena Sverige eller Norge lemnas nödlidande personer från det andra riket;

Herr *J. A. Sjö*: N:o 57, om underdånig skrifvelse rörande utarbetande af förslag till förändrad lagstiftning i fråga om tillverkning och försäljning af bränvin; samt

Herr *P. Hübinette*: N:o 58, om ändring af 22 § i Kongl. Förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862.

Alla dessa motioner blefvo, hvar efter annan, bordlagda.

### § 9.

Herr Talmannen hemställde, huruvida Kammaren, i enlighet med hvad Herrar Talmän öfverenskommit att för Kamrarnes föreslåg, ville besluta att nästkommande onsdag den 31 i denna månad företaga val af ledamöter och suppleanter i de två Särskilda Utskott, hvilkas tillsättning Riksdagen beslutat; och biföll Kammaren denna hemställan.

### § 10.

Upplästes en af Herr Linder ingifven så lydande ansökan:

I och för besök vid och inspekterande af Vestmanlands läns folkhögskola, hvars styrelses ordförande jag för närvarande är, anhåller jag om ledighet från riksdagsgöromålen under nästkommande vecka. Stockholm den 26 Januari 1877.

*C. V. Linder.*

Denna ansökan bifölls.

### § 11.

Justerades protokollsutdrag för detta sammanträde; hvarefter Kamrarnes ledamöter kl  $\frac{3}{4}$  e. m. åtskildes.

In fidem  
*Gustaf Westdahl.*

## Lördagen den 27 Januari.

Kl. 2 e. m.

## § 1.

Justerades protokollet för den 20 innevarande månad.

## § 2.

Förekommo till behandling de på Kammarens bord hvilande motioner; och hänvisades:

Herr *Ivar Månssons* m. fl:s motion, N:o 33, till Lag-Utskottet;

Herr *G. Lindmarks* motion, N:o 34, till Stats-Utskottet;

Herr *J. Sandstedts* m. fl:s motion, N:o 35, till Bevillnings-Utskottet;

Herr *Lars Erssons* motion, N:o 36, till Tillfälligt Utskott;

Herr *Jonas Jonassons* i Gullaboås m. fl:s motion, N:o 37, till Stats-Utskottet;

Herr *A. Bäckströms* motion, N:o 38, till Stats-Utskottet;

Herr *Pehr Nilssons* i Vittjerf motion, N:o 39, till Bevillnings-Utskottet;

Herr *L. J. Fahlanders* motion, N:o 40, till Lag-Utskottet;

Herr *F. Malmbergs* m. fl:s motion, N:o 41, till Stats-Utskottet;

Herr *C. F. Tolls* motion, N:o 42, till Tillfälligt Utskott;

Herr *P. Engmans* motioner, N:is 43 och 44, till Bevillnings-Utskottet;

Herr *P. G. Sandbergs* motion, N:o 45, till Stats-Utskottet;

Herr *Johan Jönssons* motioner, N:is 46 och 47, till Tillfälligt Utskott;

Herr *A. Rutenskölds* motion, N:o 48, till Tillfälligt Utskott;

Herr *Anders August Anderssons* motion, N:o 49, till Bevillnings-Utskottet;

Herr *A. Gumælius'* motion, N:o 50, till Bevillnings-Utskottet;

Herr *A. W. Uhrs* motion, N:o 51, till Bevillnings-Utskottet;

Herr *A. P. Danielssons* motioner, N:o 52, till Tillfälligt Utskott och N:o 53 till Stats-Utskottet;

Herr *A. W. Uhrs* motion, N:o 54, till Tillfälligt Utskott;

Herr *S. A. Hedins* motion, N:o 55, till Stats-Utskottet;

Herr *A. P. Linds* motion, N:o 56, till Tillfälligt Utskott;

Herr *J. A. Sjös* m. fl:s motion, N:o 57, till Bevillnings-Utskottet; samt

Herr *P. Hübinettes* motion, N:o 58, till Lag-Utskottet.

## § 3.

Följande nya motioner anmälde, nemligen af:

Herr *Carl Anders Larsson*: N:o 59, om åtgärders vidtagande ;



fråga om en statsverkets fordran hos fideikommissarien till egendomen Löfsta;

Herr *J. E. Johansson*: N:o 60, om ändring i stadgandena rörande val af skollärare, organist och klockare;

Herr *A. Gumelius*: N:o 61, om ändring i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862, i fråga om val till stadsfullmäktig;

Herr *Christen Assarsson*: N:o 62, om förening af bibliotekarietjänsten vid Riksdagen med vice värds-befattningen i Riksdagens hus;

Herr *H. Hagerman*:

N:o 63, om upphäfvande af Kongl. förordningen den 11 December 1868, angående särskilda sammankomster för andaktsöfning; och

N:o 64, om ändring af kap. 3 § 23 i Kongl. stadgan den 29 Maj 1846 angående försvarslöse och till allmänt arbete förfallne personer;

Herr *C. I. Bengtsson* N:o 65, om anslag till aflöning åt en djurläkare inom Sunnerbo härad;

Herr *N. Petersson* i Runtorp: N:o 66, om ett förslagsanslag för utredning af frågan om ett nytt system för pensionering af statens tjänstemän;

Herr *August Peterson*:

N:o 67, om underdånig skrifvelse angående föreskrifter i fråga om folkskolelärares aflöning; och

N:o 68, om ändring af § 9 mom. 2 och 3 i Bevilningstadgan;

Herr *L. Torpadie*:

N:o 69, om ändring af 30 kap. 5 och 6 §§ Rättegångsbalken; och

N:o 70, om ändring af 11 kap. 10 § Rättegångsbalken;

Herr *Johannes Andersson* i Knarrevik: N:o 71, om ändring af 5 § i Kongl. förordningen om landsting den 21 Mars 1862;

Herr *A. P. Andersson*: N:o 72, om tillägg till § 37 i Kongl. förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862;

Herr *E. Thomasson*: N:o 73, om anslag till uppförande af en universitetsbyggnad i Lund;

Herr *C. J. Brodén*: N:o 74, om anslag för utredning af frågan om ett läroverk, afsedt för teoretisk landtmannabildning;

Herr *Hans Larsson*: N:o 75, om bankovinstens användande;

Herr *P. Näsman*: N:o 76, om ökad statsbidrag åt folkskoledistrikt, som åt lärare eller lärarinna vid småskola beviljar viss förhöjning i lönen;

Herr *S. Magnusson*: N:o 77, om ändringar i gällande stämpelpappersförordning;

Herr *Bengt Olofsson*: N:o 78, om ändring af Kongl. förordningen den 13 September 1864, angående ränta vid försträckning på viss kort tid utan säkerhet i fast egendom;

Herr *W. Farup*: N:o 79, om inskränkning i rättigheten till in-teckning för skogsafverkningskontrakt;

Herr *C. J. Svensén*: N:o 80, derom att af allmänna medel må

afsättas lämpligt belopp till minskning af delegares utgifter vid laga skifte m. m.; och

N:o 81, om antagande af ett lagförslag angående gift qvinnas rätt;

Herr *S. A. Hedin*: N:o 82, om ogillande af Kongl. Maj:ts förslag rörande pensionering af personalen vid lotsstyrelsen samt lotsverkets befäl och underbefäl, äfvensom underdånig anhållan om framläggande af normalstat för lotsverket;

Herr *H. Petre*: N:o 83, om pension åt Professoren Carl Säves enka;

Herr *P. Sahlström*: N:o 84, om underdånig skrifvelse i fråga om tiden för jagt af elg;

Herr *Jöns Pehrsson*: N:o 85, angående ordnandet af landets försvar;

Herr *E. Clairfelt*: N:o 86, om anslag till aflöning åt en tjänsteman i 2:dra lönegraden i Kongl. biblioteket;

Herr *A. Philipsson*: N:o 87, om antagande af en förordning om förmånsrätt i jernväg, kanal eller annan dermed jemförlig anläggning, uti hvilken motion Herr *Torpadie* förklarade sig instämma;

Grefve *C. M. Björnstjerna*: N:o 88, om anslag till aflöning åt en laborator i experimental fysiologi vid Karolinska institutet;

Herr *Werner Ericson*: N:o 89, om användande af öfverskott & beviljad anslag för Malö- och Björn-sundens kanalisering;

Herr *Lasse Jönsson*: N:o 90, om införande i Rättegångsbalken af ett stadgande rörande fatalier;

Herr *Jan Magnusson*: N:o 91, om förhöjning af anslaget "tingsgästningspenningar" samt indragning af vissa andra anslag;

Herr *A. P. Danielsson*: N:o 92, om båtsmanshällets ställande på vakans;

Herr *Lars Ersson*: N:o 93, om upphörande af vatten- och brödstraffet;

Herr *A. P. Lind*: N:o 94, om förändrad lydelse af § 8 mom. b i Bevillningsstadgan; samt

Herr *A. W. Uhr*: N:o 95, om uteslutande ur Tryckfrihetsförordningen af mom. 2 i § 3.

Alla dessa motioner bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes kl.  $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

In fidem  
*Gustaf Westdahl.*

## Lördagen den 27 Januari.

Kl. 7. e. m.

### § 1.

Vid detta sammanträde, hvartill Herr Talmannen, med afseende derå att tiden för afgifvande af sådana motioner, hvilka tillhörde stän-

digt Utskotts behandling, denna dag tilländaginge, låtit genom vederbörligt anslag kalla Kammarens ledamöter, leddes förhandlingarne af Herr vice Talmannen.

## § 2.

Herr Statsrådet m. m. J. H. Lovén aflemnade följande Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen, nemligen:

1:o) med förslag till lag angående eganderätt till skrift och förordning rörande utsträckt tillämpning af lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867;

2:o) angående försäljning af de provincialläkaren i Ölands Södra Mot på lön anslagna bohemman;

3:o) angående afsöndring af jord från tredje majors-bostället Stufverum vid Andra lifgrenadierregementet åt Westerviks tändstickfabriksbolag;

4:o) angående afsöndring af jord från kaptensbostället Long Storegården N:o 3 vid Westgöta regemente för anläggning af begravningsplats för Longs församling i Skaraborgs län;

5:o) angående upphörande af afgäld för boställsjord, som användes för arméns vapenöfningar;

6:o) angående utbyte af fanjunkarebostället Mölneby N:o 2 nedre Bossgården mot frälshehemmanet Amundstorp N:o 2 Storegården i Elfsborgs län; och

7:o) angående afsöndring af jord från fanjunkarebostället Andersstorp N:o 1 vid Westgöta regemente till plats för skolhus åt Hjo landsförsamling i Skaraborgs län.

Herr vice Talmannen mottog dessa Kongl. propositioner samt förklarade dervid, att Kammaren skulle åt desamma lemna grundlagsenlig behandling.

## § 3.

Följande nya motioner anmäldes, nemligen af:

Herr *Carl Ericson*: N:o 96, om förhöjning i beviljad pension åt Professoren P. H. Lings enka;

Herr *L. J. Larsson*: N:o 97, om förändrade stadganden i fråga om tiden för utskänkning af starka drycker, så ock om underdånig skrifvelse angående ny lagstiftning rörande tillverkning och försäljning af brännvin;

Herr *J. M. Svensson*: N:o 98, om borttagande af stadgandet angående husförhörs hållande;

Herr *C. J. Svensén*: N:o 99, om försäljning eller utarrenderande af de statens egendomar, hvilka icke äro för särskilda ändamål afsedda;

Herr *Sven Andersson*:

N:o 100, om förändrad lydelse af 11 kap. 1 § Rättegångsbalken; och

N:o 101, om förändrad lydelse af mom. 1 i Kongl. kungörelsen

den 4 Maj 1855, angående vederbörandes skyldighet att upprätta och till presterskapet aflemna förteckningar öfver personer, som varda sakfälda eller under framtiden ställda för vissa förbrytelser;

Herr *E. Dofsen*: N:o 102, om landtförsvarets ordnande;

Herr *P. Staaff*: N:o 103, angående norra stambanans rigtning;

Herr *J. G. Granlund*: N:o 104, om förhöjning af det utaf Kongl. Majt äskade anslag för anläggning af nya samt omläggning eller förbättring af backiga eller eljest mindre goda vägar.

Herr C. E. Hjelm anförde: Herr vice Talman! Mine Herrar! Utaf senaste statsverksproposition och af Herr Finansministerns yttranden vid remissen af densamma synes det klart, åtminstone för mig, att någon skattelindring för närvarande kan och således äfven *bör* ega rum. Bland de allmänna förbrukningsartiklarne hos oss förekommer en, som blifvit nödvändig för snart sagdt hela befolkningen — en artikel, som sätter hvar och en, det må nu vara tjänstemannen, vetenskapsmannen, affärsmannen, litteratören, arbetaren eller skolynglingen, ja alla, i tillfälle att arbeta då det naturliga ljuset tryter. En så beskaffad förbrukningsartikel synes mig i främsta rummet böra göras skattefri, ja fri från skatt som solens ljus, hvarföre jag i den motion jag har äran aflemna vördsamt föreslår, att fotogén må göras tullfri.

Och aflemnade Herr Hjelm derpå sin motion, hvilken erhöll ordningsnummern 105.

Vidare afgåfvos motioner af:

Herr *Per Nilsson* i Kulhult:

N:o 106, om ändring af § 61 i Bevillningsstadgan; och

N:o 107, om underdånig skrifvelse med anhållan om utfärdande af författning rörande klockareboställens på landet i Skåne bebyggande och häfd;

Herr *A. J. Lyth*: N:o 108, om anslag för ordnande af tandläkareundervisningen i riket m. m.;

Herr *Pehr Larsson*: N:o 109, om anslag åt färjemännen vid Färösunds hamn;

Herr *S. Wieselgren*: N:o 110, om ändring af § 10 i Regeringsformen;

Herr *A. W. Westerdal*: N:o 111, om införande i kommunallagarne af ett stadgande derom, att redovisningsskyldig samhällsmedlem icke må deltaga i revisorsval eller till revisor väljas;

Herr *P. Benjaminsson*:

N:o 112, om sammanslagning af de för tillverkning och försäljning af bränvin stadgade särskilda afgifter m. m.; och

N:o 113, om upphäfvande af Kongl. förordningen den 21 December 1857 om egors fredande mot skada af annans hemdjur m. m., i hvad den rör stängselvitsord;

Herr *A. P. Lind*:

N:o 114, angående underdånig skrifvelse om förslag till ordnande af den militära undervisningen i folkskolorna; och

N:o 115, angående underdånig skrifvelse om indragning af biskops-, landshöfdinge- och presidentsmbetena;

Herr *S. A. Hedin*: N:o 116, om utbetalande i vissa fall af de till begrafningshjelp afsedda innehållningar å löner;

Herr *Ola Andersson*:

N:o 117, om såväl indelningsverkets som grundskatternas afskrifvande, samt om rättighet för rusthållare att i stället för rustningens effektiva utgörande få erlægga vakansafgift;

N:o 118, om grundskatternas afskrifvande; och

N:o 119, om förändrad lydelse af § 58 mom. 2 i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862;

Herr *Liss Olof Larsson*:

N:o 120, om underdånig skrifvelse angående förändrad lagstiftning i fråga om tillverkning och försäljning af bränvin; och

N:o 121, angående Kongl. hofstallets förflyttning från Helgeands-  
holmen och anslag för utredning af frågan derom;

Herr *P. Hübnette*: N:o 122, om indragning till statsverket af all grundränta å skattefråse hemman;

Herr *W. Farup*: N:o 123, om norra stambanans sträckning;

Herr *J. G. Jansson*: N:o 124, om underdånig skrifvelse angående förändrade föreskrifter i fråga om mätning af mindre fartyg;

Friherre *C. E. Fock*: N:o 125, derom att mom. 17 i Riksdagens underdåniga skrifvelse den 17 Maj 1874, N:o 40, angående vilkoren för åtnjutande af militärpension jemte å stat utgående postmästare-  
arfvode, icke måtte utgöra hinder för dylik pensions uppbärande af f. d. Öfversten E. von Wedderkop, eller i allmänhet af den, hvars lön å postverkets stat uppgått till eller öfverstigit 3,000 kronor, men sedermera sjunkit under detta belopp;

Herr *J. E. Åkeson Lundegård*: N:o 126, derom att skoldistrikt, såsom bidrag till aflönande af lärare eller lärarinnor vid slöjdskola, som motsvarar sådan skolas ändamål, att meddela undervisning i hand-  
arbete, må åtnjuta statsbidrag till det belopp, som nu utgår till oexa-  
minerade biträdande lärare och lärarinnor i folkskola;

Herr *Ake Andersson*:

N:o 127, om upphäfvande af hofveriskyldighet till kungsgårdar och militieboställen;

N:o 128, om ersättning af statsmedel till rusthållare för den hän-  
delse rustningshäst under tjenstgöring skulle dö eller taga skada; och

N:o 129, om ändring i stämpelpappersförordningen i fråga om stämpelafgift å bouppveckningar;

Herr *Jöns Pehrsson*: N:o 130, om upphäfvande af 7 kap. 3 § Giftermålsbalken;

Herr *G. Hægström*: N:o 131, derom att Kongl. förordningen angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning af ungskog inom Norrbottens län den 29 September 1874 må vinna tillämpning inom Westerbottens län, med undantag af lappmarken;

Herr *Ola Månsson*:

N:o 132, om bankovinstens användande; och

N:o 133, om underdånig skrifvelse angående upphörande af enskilda bankernas rätt att utgifva sedlar å fem kronors valör; samt

Grefve *E. Sparre*: N:o 134, om underdånig skrifvelse angående ordnande af undervisningen i teckning vid elementarläroverken.

Samtliga här omförmälda motioner blefvo, hvar efter annan, bordlagda.

§ 4.

Till bordläggning anmäldes Kongl. Maj:ts denna dag aflemnade propositioner till Riksdagen.

Kammarens ledamöter åtskildes kl.  $\frac{1}{2}$  8 e. m.

In fidem  
*Gustaf Westdahl.*